

Forslag

til

Lov om fortsat ydelse af den i § 3 i lov nr. 493 af 20. december 1950 om Danmarks deltagelse i det skandinaviske luftfartssamarbejde omhandlede statsgaranti.

Fremsat den 8. marts 1955 af *ministeren for offentlige arbejder*.

§ 1.

Ministeren for offentlige arbejder bemyndiges til på statens vegne at afslutte overenskomst med de norske og svenske regeringer om ydelse af statsgaranti vedrørende driftstab, som måtte opstå i de tre moderselskaber i konsortiet Scandinavian Airlines System (SAS), nemlig A/S Det Danske Luftfartselskab, A/S Det Norske Luftfartselskab og A/B Aerotransport, samt til af statskassens midler at afholde de deraf følgende udgifter.

Det forudsættes, at det i overenskomsten fastsættes,

- 1) at garantien i hvert af landene får gyldighed i 5 år fra den 1. oktober 1955 at regne,
- 2) at den årlige garantisum ikke kommer til at overstige for Danmarks vedkommende 4½ mill. d. kr., for Norges vedkommende 4½ mill. n. kr. og for Sveriges vedkommende 5 mill. sv. kr., dog således, at regeringerne i tilfælde af nedskrivning eller opskrivning af de skandinaviske valutaer skal optage forhandling om regulering af garantibeløbene,

- 3) at vedkommende selskab — for Danmarks vedkommende Det Danske Luftfartselskab — betaler en garantiafgift på 1 pct. p. a. af de til enhver tid trukne og endnu ikke tilbagebetalte beløb,
- 4) at hvert af selskaberne skal være pligtigt til af sit overskud at tilbagebetale hævede garantibeløb efter nærmere regler, der fastsættes ved overenskomst mellem staten og vedkommende selskab,
- 5) at et selskab, sålænge udbetalte garantibeløb ikke er fuldstændig tilbagebetalt, ikke uden vedkommende statsmyndigheds samtykke kan udbetale udbytte, og at dette ikke vil kunne overstige 5 pct. af aktiekapitalen,
- 6) at beløb, som ikke er tilbagebetalt 1. oktober 1975, kan eftergives, dersom konsortiets og det nationale selskabs økonomiske stilling gør dette rimeligt.

§ 2.

Den i § 1 omhandlede overenskomst er stempelefri.

Bemærkninger til lovforslaget.

Lovforslaget tilsigter at forny den i henhold til § 3 i lov nr. 493 af 20. december 1950 om Danmarks deltagelse i det skandinaviske luftfartssamarbejde indgåede overenskomst mellem Danmark, Norge og Sverige om økonomisk garanti til de 3 moderselskaber i konsortiet Scandinavian Airlines System (SAS), nemlig A/S Det Danske Luftfartselskab

(DDL), A/S Det Norske Luftfartselskab (DNL) og A/B Aerotransport (ABA).

Oprettelsen af den i Oslo den 20. december 1951 indgåede garantioverenskomst (se bilag) skete efter indstilling fra et af trafik- og finansministrene i de tre lande nedsat embedsmandsudvalg. Udvalget var af den opfattelse, at det bl. a. på grund af

F. t. l. vedr. Danmarks deltagelse i det skandinaviske luftsamarbejde.

indre og ydre politiske og økonomiske forhold, som lå uden for SAS's kontrol, og som ville komme til at spille en afgørende rolle for selskabets økonomi, ville blive nødvendigt i hvert fald i en overgangsperiode at yde finansiel støtte til SAS uanset den forbedring af moderselskabernes økonomi, der måtte forventes opnået som følge af den ved selskabernes sammenslutning i SAS skete rationalisering. Embedsmandsudvalget fandt, at støtten fra staternes side ikke burde have karakter af lån og heller ikke indbefatte en subventionering af SAS, men derimod gives i form af en særlig garanti, hvis formål skulle være at overvinde likviditetsvanskeligheder i overgangsperioden.

Den oprettede garantioverenskomst tilsikrer for en periode af 5 år fra den 1. oktober 1950 at regne de 3 selskaber dækning for deres eventuelle underskud inden for et for hvert år fastsat maksimumsbeløb, som stilles til disposition af de 3 landes regeringer. Efter overenskomsten skal der betales en garantiafgift på 1 pct. p. a. af de til enhver tid trukne og endnu ikke tilbagebetalte garantibeløb. Vedkommende selskab har pligt til af sit overskud at tilbagebetale hævdede garantibeløb, og så længe udbetalte garantibeløb ikke er fuldstændig tilbagebetalt, kan selskabet ikke uden vedkommende statsmyndigheds samtykke udbetale udbytte, og dette vil ikke kunne overstige 5 pct. af aktiekapitalen. Endelig er det bestemt, at beløb, som ikke er tilbagebetalt den 1. oktober 1975, kan eftergives, dersom konsortiets og det nationale selskabs økonomiske stilling gør dette rimeligt.

Garantibeløbene er fastsat til 2 mill. d. kr. årligt for DDL, 2 mill. n. kr. for DNL og 2,2 mill. sv. kr. for ABA for den nævnte 5-års periode. Det samlede maksimale garantibeløb for hele perioden andrager således modværdien af ca. 35 mill. d. kr.

Den tilsagte garanti er endnu ikke blevet aktuel, idet SAS i de første 4 driftsår, efter at garantiordningen trådte i kraft, ikke har haft underskud. Der resterer således kun eet garantiår, og SAS har anmodet om, at der allerede nu træffes aftale om en forlængelse af garantioverenskomsten for yderligere 5 år (fra 1. oktober 1955 til 30. september 1960), idet garantibeløbenes størrelse samtidig føres a jour.

Selv om det hidtil har været muligt for SAS at undgå underskud, og selv om SAS's økonomiske balance på basis af de værdier, der i dag er gældende for flyvemateriel, må anses for at være konsolideret, er det dog meget vanskeligt at bedømme den økonomiske udvikling for selskabet i de kommende år. I den senere tid har en vis stagnation i trafikudviklingen således gjort sig gældende samtidig med, at

der spores en forøget tendens til en mere restriktiv politik i en række lande med hensyn til spørgsmålet om trafikrettigheder for derigennem at beskytte egne nationale luftfartsselskaber. Hertil kommer, at den stadigt stærkere konkurrence fra de udenlandske luftfartsselskabers side gør det nødvendigt for SAS vedblivende at holde sit flyvemateriel på højeste niveau, og da den hurtige tekniske udvikling på materiellets område resulterer i fremkomsten af stadigt nye og kostbare flyvemaskintyper, lægges der herved store økonomiske byrder på selskabet både med hensyn til investeringer og til forrentning og afskrivning.

I driftsåret 1950—51 har SAS haft et overskud på 3,3 mill. d. kr., for driftsåret 1951—52 et overskud på 2,0 mill. d. kr. og for driftsåret 1952—53 et overskud på 3,9 mill. d. kr. Driftsindtægterne i de første tre driftsår har imidlertid ikke været fuldt tilstrækkelige til dækning af normale afskrivninger; disse er kun muliggjort ved i en vis udstrækning at benytte overskud ved salg af ældre flyvemateriel. I driftsåret 1953—54 har SAS haft et overskud på 9,3 mill. d. kr., efter at driftsregnskabet er belastet for normale afskrivninger på ialt 32,1 mill. d. kr. og godskrevet for bogføringsmæssig fortjeneste ved salg af brugt flyvemateriel på 9,2 mill. d. kr. Overskuddet er i lighed med de to foregående år anvendt til yderligere afskrivning. Selv om der er sket en betydelig forbedring af økonomien siden dannelsen af SAS, kan det økonomiske resultat ikke anses for fuldt tilfredsstillende, så længe driftsoverskuddet er så ringe i forhold til virksomhedens omsætning (i 1953—54 9,3 mill. d. kr. i forhold til en omsætning på ca. 368 mill. d. kr.), og så længe det ikke har været muligt at henlægge reserver, der står i rimeligt forhold til omsætningen — endsiige forrente den i virksomheden investerede kapital.

Det må endvidere tages i betragtning, at der ikke fra de skandinaviske stater er ydet tilskud til SAS bortset fra mindre tilskud til opretholdelsen af indenrigsruter, medens en række af de store udenlandske selskaber, som SAS konkurrerer med, har fået og får stadig meget betydelige direkte eller indirekte statstilskud.

Da således de motiver, der i sin tid lå til grund for indgåelsen af den første garantioverenskomst, stadig skønnes at være til stede, finder man det rimeligt, at overenskomsten forlænges for en periode af yderligere 5 år, og de skandinaviske trafikministre er da også på et møde i Oslo den 11. oktober 1954 blevet enige om at søge den fornødne lovhjemmel til en sådan fornyelse tilvejebragt. Det er tanken, at overenskomsten bortset fra garantibeløbenes

størrelse skal forlænges på ganske uforandrede vilkår.

Det er foran nævnt, at det samlede garantibeløb for hele den første 5-årige periode andrager modværdien af ca. 35 mill. d. kr., hvilket beløb svarede til $3\frac{1}{2}$ pct. af den omsætning, som SAS skønnede at ville få inden for perioden. Man regnede således dengang med en samlet omsætning på ca. 1000 mill. d. kr., men den virkelige omsætning for denne periode må nu anslås at ville beløbe sig til 1 667 mill. d. kr. For den næste 5-års periode anslås omsætningen at ville andrage i alt 2 333 mill. d. kr. Denne omsætning er baseret på en forventet gennemsnitlig årlig forøgelse af omsætningen med 5 pct., hvilket næppe er urealistisk bl. a. under hensyn til, at den årlige omsætning i indeværende periode er forøget med gennemsnitligt 13 pct.

De foreslåede nye maksimale årlige garantisummer, der for Danmarks vedkommende udgør

$4\frac{1}{2}$ mill. d. kr., for Norges vedkommende $4\frac{1}{2}$ mill. n. kr. og for Sveriges vedkommende 5 mill. sv. kr., er fastsat på grundlag af et samlet beløb for hele perioden af 80 mill. d. kr. eller $3\frac{1}{2}$ pct. af den forventede omsætning. For hele perioden andrager det totale beløb for Danmark $22\frac{1}{2}$ mill. d. kr., for Norge $22\frac{1}{2}$ mill. n. kr. og for Sverige 25 mill. sv. kr., hvilke beløb forholdsmæssigt svarer til moderselskabernes andel i konsortiet, nemlig $\frac{2}{7}$ for DDL, $\frac{2}{7}$ for DNL og $\frac{3}{7}$ for ABA.

I tilfælde af nedskrivning eller opskrivning af nogen af de skandinaviske valutaer skal regeringerne optage forhandling om den regulering af garantibeløbene, som kræves for i hovedsagen at genoprette det ved overenskomstens indgåelse eksisterende værdiforhold mellem garantibeløbene, og som i øvrigt må findes rimelig med hensyn til de forhold, der ligger til grund for overenskomsten.

Bilag.

OVERENSKOMST

mellem Danmark, Norge og Sverige om økonomisk garanti
til visse luftfartsselskaber.

Hans Majestæt Kongen af Danmark, Hans Majestæt Kongen af Norge og Hans Majestæt Kongen af Sverige har i anledning af dannelsen den 8. februar 1951 af et konsortium mellem Det Danske Luftfartsselskab A/S (DDL), Det Norske Luftfartsselskab A/S (DNL) og A/B Aerotransport (ABA) benævnt Scandinavian Airlines System (SAS), med det formål at drive erhvervsmæssig lufttrafik for fælles regning indtil videre for et tidsrum af 25 år fra og med den 1. oktober 1950 at regne, fundet det hensigtsmæssigt at træffe aftale om økonomiske garantier til nævnte selskaber.

De kontraherende parter har til deres befuldmægtigede udnævnt:

Hans Majestæt Kongen af Danmark,
Hans Majestæt Kongen af Norge, og
Hans Majestæt Kongen af Sverige,

hvilke behørigt befuldmægtigede er kommet overens om følgende:

Artikel 1.

Staterne yder selskaberne garantier med følgende beløb:

Regnskabsår	Den danske stat garantier DDL mill. d. kr.	Den norske stat garantier DNL mill. n. kr.	Den svenske stat garantier ABA mill. sv. kr.
1/10 1950—30/9 1951...	2,0	2,0	2,2
1/10 1951—30/9 1952...	2,0	2,0	2,2
1/10 1952—30/9 1953...	2,0	2,0	2,2
1/10 1953—30/9 1954...	2,0	2,0	2,2
1/10 1954—30/9 1955...	2,0	2,0	2,2
Ialt...	10,0	10,0	11,0

I tilfælde af nedskrivning eller opskrivning af nogen af de skandinaviske valutaer skal regeringerne optage forhandling om den regulering af garantibeløbene, som kræves for i hovedsagen at genoprette det nuværende værdiforhold mellem garantibeløbene, og som i øvrigt må findes rimelig under hensyn til de forhold, der ligger til grund for denne overenskomst.

Artikel 2.

Forekommer der i noget af de i artikel 1 angivne regnskabsår underskud i et selskabs virksomhed, skal vedkommende selskab af de midler, som vedkommende stat stiller til rådighed, kunne få dækning for underskuddet, dog højst inden for det for samme år angivne garantibeløb.

Er selskabets underskud større end garantibeløbet, skal selskabet i de følgende år inden for garantiperioden kunne få dækket denne forskel af disse års garantibeløb, såfremt der måtte være mulighed derfor.

Selskabet kan ved henvendelse til vedkommende regering få forskud på de i første stykke omhandlede beløb.

Selskabet skal til vedkommende stat betale en garantiafgift på 1 pct. p. a. af de til enhver tid trukne og endnu ikke tilbagebetalte garantibeløb.

Artikel 3.

Vedkommende selskab skal være pligtigt til af sit overskud at tilbagebetale hævede garantibeløb.

Så længe udbetalte garantibeløb ikke er fuldstændigt tilbagebetalt, kan selskabet ikke uden vedkommende statsmyndigheds

samtykke udbetale udbytte, og dette vil ikke kunne overstige 5 pct. af aktiekapitalen.

De nærmere regler om tilbagebetalingen fastsættes ved overenskomst mellem vedkommende stat og selskabet.

Artikel 4.

Beløb, som ikke er tilbagebetalt den 1. oktober 1975, kan eftergives, dersom kon-

sortiets og det nationale selskabs økonomiske stilling gør dette rimeligt.

Til bekræftelse heraf har de respektive befuldmægtigede undertegnet nærværende overenskomst og forsynet den med deres segl.

Udfærdiget i Oslo den 20. december 1951 i tre originaleksemplarer, et på dansk, et på norsk og et på svensk, hvilke tre tekster har samme gyldighed.

(Underskrifter).
